

**D R. BABASAHEB AMBEDKAR
MARATHWADA UNIVERSITY,
AURANGABAD.**

Curriculum under Choice Based Credit &

Grading System

M.A. I & II Year

Pali & Buddhism

Semester-I to IV

run at college level from the

Academic Year 2015-16 & onwards

Dr. Babasaheb Ambedkar Marathwada University,

Aurangabad.

Pali & Buddhism

Syllabus for

Credit/ Semester Based

M.A. I & II Year

Pali & Buddhism

(Autonomous Department and affiliated colleges)

w.e.f. June 2012

Academic year 2012-2013

Syllabus
M.A. I. Year Ist Semester (Pali & Buddhism)
PAL 401 / Pali Grammar and Philology

Marks - 8

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	पालि अक्षर ओळख, स्वर व्यंजन नियम नाम, सर्वनाम, विभक्ति कारक व विभक्ती प्रत्यय	10 Periods
Unit - II	काळ व त्याचें प्रत्यय ; अव्यय; संधी	5 Periods
Unit - III	Recognise रूपे ओळखणे	5 Periods
Unit - IV	Decline शब्द चालावणे- बुद्ध, माता, भिक्षु, अग्नि, रत्त	5 Periods
Unit - V	Grammar Tradition, Kacchayana, Moggallana, Saddha Nitee	5 Periods
Unit - VI	Philology - Definition, Characteristic, Sound Change rules, law, relation of Philology with other sciences	20 Periods
Unit - VII	Pali Composition - Nagsen, Milind, Nalanda University, Bhagva, Buddha Dhamma Dhvaj.	10 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

- भाषाशास्त्र - मोलनाथ तिवारी
- भाषाशास्त्र - बाबुराव सखसेना
- पालि महात्वाकरण - भिक्षु जगदीश काश्यप, प्रकाशक - गोतीलाल बनारसीदास, दिल्ली
- पालि व्याकरण - डॉ. एस.के. मेश्राम, प्रकाशक - मेता, समतानगर, औरंगाबाद.
- Pali Grammar - Ed. Muller Publisher- New Bhartiya Book Corporation Shop No.18, 5574 A 2nd Floor Chkashi Ram Marke Durga Complex, New Chandrawal Delhi-7
- निबंधावली - डॉ. भाऊ कुंहाडे, बुद्धज्योति प्रकाशन 19-A प्रज्ञा नंदनवन कॉलनी, औरंगाबाद.

PAL 402 / Pali language and literature

Marks - 8

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	Establishment of word Pali, Growth and Place	5 Periods
Unit - II	Comparison of Pali Language with other languages (i.e. vaidik Sansrit, Prakrit shourseri)	5 Periods
Unit - III	Pitaka literature : Sutta Pitaka, Digha Nikaya, Majjhim Nikaya, Samyutta Nikaya, Anguttara Nikaya Khuddhaka Nikaya. a) There social, Cultural religious, Economical Philosophical, and historical significance (Importance) b) Social, religious, Historical and philosophical thoughts of Sutta Pitaka	25 Periods
Unit - IV	Vinaya Pitaka : Mahavagga Chullavagga, Parajika, Pachittiya, Pariwar its Importance.	10 Periods
Unit - V	Abhidhamma Pitaka : Dhammasangani; Vibhang Dhatukatha Puggalapanatti; Kathavathu, yamaka and Pathana, its importance	10 Periods
Unit - VI	Ashoka's Shilalekha	5 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

- A History of Pali Literature (English) by- Wilhelm Geiger, Kegan Paul, Trench Trubner and co. ltd. 38 great Russell Street London WC1.

Syllabus

5

2. Pali Sahitya Itihas (Hindi)- Bharatsmha Vpadhyay.
3. Pali Sahityacha Itihas- Dr.Tagare G.V.
4. Pali Sahityacha Itihas -Mahapandit Rahul Saokriyayan.

PAL 403 / Majjhima Nikaya

Marks - 1

Credit - 1

Duration : 3 hr

Course Out Line :

Unit - I	Majjhim Nikaya- Bodhirajkumar Sutta(Pali)	50 Periods
Unit - II	बोधिराजकुमार सुत्तातील सांस्कृतिक जीवन, भाषाशैली	5 Periods
Unit - III	बोधिराजकुमार सुत्ताची प्रेरणा व जीवनमूल्ये	5 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

1. मज्झिमनिकाय (पालि) -संपा. भिक्खु जगदीश कारभण,
प्रकाशक: नवनालन्या महाविहार नालन्या (बिहार)
2. मज्झिम निकाय (मराठी) - अनु. मा.शं.मोरे,
प्रकाशक- कोशल्या प्रकाशन एन-11, सी-3/24/3, हडको, औरंगाबाद.
3. मज्झिमनिकाय (हिन्दी) अनु. महापण्डित राहुल सांस्कृत्यायन,
प्रकाशक- भारतीय बौद्ध शिक्षा परिषद ग्राधरती (म.प्र.)

Elective Course (वैकल्पिक कोर्स) (Any One- एक निवडा)**PAL 421 / Buddhist Iconography - I**

Marks - 1

Credit - 1

Duration : 3 hr

Course Out Line :

Unit - I	बुद्ध लेणी : ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, अजिंठा, वेरूळ, औरंगाबाद, पितळखोरा, काले, भाजे, बेडसे, नासिक, कान्हेरी, कोदिवटे	15 Periods
Unit - II	लेणीचा निर्मिती काळ	10 Periods
Unit - III	विहार लेणी : अजिंठा, वेरूळ, औरंगाबाद, भाजे, कान्हेरी	10 Periods
Unit - IV	स्तूप लेणी : वेरूळ, अजिंठा, पितळखोरा, काले, भाजे, नासिक, बेडसे	10 Periods
Unit - V	चैत्य लेणी : पितळखोरा, वेरूळ, अजिंठा, काले, भाजे, बेडसे, नासिक, कान्हेरी, कोदिवटे.	15 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

1. The Caves Temples of India- James Fergusson
Publish by Books Reprint corporation Box 1165, Delhi -6
2. प्राचीन कला भारती - म.श्री.माटे, कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन - विजयानगर पुणे -30
3. Cave Temples at Karla and Bhaja - By S.G. Kandade,
Publisher- S.G. Kande, C/o R.G. Kande, N-8 Shukrawar Peth, Pune-2
4. Bombay Gazetteer, Vol. VII
5. महाराष्ट्रातील लेणी - प्रा.सु.ह.जोशी, प्रकाशक- डायमंड पब्लिकेशन 169, सदाशिवपेठ, शंकर प्रसाद को.ऑ.हॉ. सोसायटी, तिसरा मजला, टिळक रोड, पुणे-3.

PAL 422 / Buddhism and Environment- I

Marks - 80

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	Buddhism and Environment Relation of Mountain गुधुकुट; गयासीस भकुलवंत, वैभारिगरी, सुंसुमारिगरी	10Periods
Unit - II	Relation of Trees : अजपाल वृक्ष, राजायतन वृक्ष, भुर्चालन्दवृक्ष, पिपलवृक्ष, शालवृक्ष, आनन्दबोधिवृक्ष	10 Periods
Unit - III	Relation of Forest जेतवन, न्युप्रोधवन, महावन, वेळूवन, अम्बवन, जीवकम्बवन, अम्बपालीवन, अन्धवन (सीतवन) भेसकलावन, लुम्बिनीवन	10 Periods
Unit - IV	Relation of Rivers -रौहिणी नदी, नरंजना, अनामा, हिरण्यवती, (गंडकी) महानदी, बागमती,	10 Periods
Unit - V	Relation of Agriculture	10 Periods
Unit- VI	Impact of Environment on Caves अजंठा, पितळखोरा, घटोत्कच, वेरूळ, औरंगाबाद	10 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. कृषी वन वृक्ष पर्यावरण और बौद्धधम्म- डॉ. वनवारीलाल सुमन/ डॉ. मन्नु सुमन,
प्रकाशक : सम्यक प्रकाशन 32/3 क्लब रोड, पश्चिमपुरी चौक, नई दिल्ली-110063.
2. विनयपिटक (पालि) - संपा. भिक्खु जगदीश काश्यप,
प्रकाशक - नवनालंदा महाविहार नालन्दा.

PAL 423 / Nalanda And Buddhism

Marks - 80

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	नालन्दाची ऐतिहासिक पार्श्वभूमी	5 Periods
Unit - II	नालन्दा कला केन्द्राचा उदय आणि विकास पालि साहित्याच्या वृद्धीसाठी नालन्दाच्या भूमीचे योगदान विश्वसंस्कृतीसाठी नालन्दाचे योगदान	10 Periods
Unit - III	नालन्दाची चित्रकला, पाषाणकला, कास्य कला	15 Periods
Unit - IV	नालन्दा कलेचा अन्य कला केन्द्रावर पडलेला प्रभाव	10 Periods
Unit - V	नालन्दाचे दार्शनिक आचार्ये आर्यदेव, धम्मपाल शांतरक्षित कमलशील पद्मसंभव स्थिरमती, शान्तिदेव, अखण्ड	10 Periods
Unit- VI	नालन्दाचे विद्यार्थी - नागार्जून, वसुबंधु, अश्वघोष, कमलशिल, धर्मपाल आर्यदेव	10 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. Nanland And Buddhism (Research Volume-VIII), Publication- Nalanda Mahavihar, Nalanda.
2. नालन्दा की स्थापत्य एवं मूर्तिकला- अलखदेव प्रसाद श्रीवास्तव, प्रकाशक-रामानन्द विद्याभवन, जे. 3/227 डी.डी.ए. प्लेट्स कालकाजी, नई दिल्ली-19
3. Contribution of Nalanda to world culture Chief editor -Ravindra Panth, Publication- Nava Nalanda Mahavihar, Nalanda, Bihar.
4. महान बौद्ध दार्शनिक -डा. धर्मकीर्ति, प्रकाशक- सम्यक प्रकाशन, 32/3 क्लब रोड पश्चिमपुरी, नई दिल्ली-63.

M.A., Pali & Buddhism
Semester - II
Course Outline

Theory Courses				
	Ref.No.	Subject Title	Credits	Work load /Week Hours
Core Course	PAL 404	Digh Nikaya	4	5
	PAL 405	History of Vamsa literature	4	5
	PAL 406	Khuddhaka Nikaya	4	5
Elective Course वैकल्पिक (Any one)	PAL 424	Buddhist Iconography-II	4	5
	PAL 425	Buddhism and Environment-II	4	5
	PAL 426	The Supreme Goddess Tara	4	5
		Total	16	20 periods

PAL 404 / Digha Nikaya -Brahmajal Sutta

Marks - 8

Credit - 6

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	दीर्घनिकाय (पालि) - ब्रह्मजालसुत्त	40 Periods
Unit - II	ब्रह्मजाल सुत्तातील भाषा व शैली	5 Periods
Unit - III	ब्रह्मजाल सुत्तातील तत्त्वज्ञान	5 Periods
Unit - IV	ब्रह्मजाल सुत्तातील प्राचीन समाज, संस्कृती व मान्यता	5 Periods
Unit - V	ब्रह्मजाल सुत्तातील सामाजिक आशय	5 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. दीर्घनिकाय (पालि) - संपा- भिक्खू जगदीश काश्यप
प्रकाशक- नवनालन्दा महाविहार नालन्दा विहार
2. दीर्घनिकाय (मराठी) अणु.प्रा.धि.वे.राजवाडे
3. दीर्घनिकाय - स्वामी द्वारकादास शास्त्री, बौद्ध भारती प्रकाशन, वाराणसी

PAL 405 / History of Vamsa Literature

Marks - 80

Credit - 07

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	दाठावंस (पालि)- पठमां परिच्छदो	25 Periods
Unit - II	पालि वंस ग्रंथ परिचय - दीपवंस, महावंस, चूलवंस, महाबोधिवंस, धूपवंस, सासनवंस.	10 Periods
Unit - III	पालि वंस ग्रंथ परिचय- अत्तनगलु विहारवंस, संगितीवंस, संदेशकथा, छकेसधातुवंस, नलाटधातुवंस.	10 Periods
Unit - IV	पालि वंस साहित्याच्या इतिहासामध्ये दाठावंसाची स्थिती	5 Periods
Unit - V	दाठावंसाचे महत्त्व, शैली	5 Periods
Unit - VI	ग्रंथाच्या लेखकाचा परिचय	5 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. दाठावंसो- डॉ.प्रद्युम्न दुबे, प्रकाशक- दिव्या प्रकाशन, प्लॉट नं.176-177, ब्रिज इन्क्लेव कालोनी, सुंदरपूर, वाराणसी - 221005.
2. A History of Pali Literature -Bimla Law Publication -Kegan Paul Trench Trubner & Co. Lit. 38, Great Russell Street London. W.C.I.
3. पालि साहित्याच्या इतिहास- डॉ.जी.व्ही. नगरे
4. पालि साहित्य का इतिहास - भिक्षु धर्मरक्षित

PAL 406 / Khuddhak- Nikaya

Marks -

Credit -

Duration: 3 h

Course Out Line :

Unit - I	धम्मपद (वर्गों 1 ते 5)- यमकवर्गो, अप्पमादवर्गो, चित्तवर्गो, पुफवर्गो, बालवर्गो.	20 Periods
Unit - II	सुत्तनिपात (निवडक सुत्त) -कसिभारद्वाज सुत्त, पराभवसुत्त, दसलसुत्त, महामंगलसुत्त, पब्बज्जा सुत्त, धनियमुत्त.	20 Periods
Unit - III	जातककथेतील सामाजिक आशय, विधुरपंडित जातक, कवीजातक, महिषजातक, छदन्त जातक, सरभ मृगजातक	10 Periods
Unit - IV	ग्रंथ परिचय- धम्मपद, सुत्तनिपात, जातक	5 Periods
Unit - V	खगंधिसाण सुभारतील सामाजिक आशय	5 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. खुद्धक निकायो - संपा. भिक्षु जगदीश काश्यप, प्रकाशक- नवनालन्दा महाविहार नालन्दा, विहार
2. धम्मपद - अनु.डॉ. भदन्त आनन्द कौसल्यायन, बुद्धभूमि प्रकाशन, नागपूर.
3. सुत्तनिपात (पालि) खुद्धकनिकायो
4. Sutta Nipata- Translated by H. Saddhatissa.

Elective Course (Any One)

PAL 424 / Buddhist Iconography-II

Marks -

Credit -

Duration : 3 h

Course Out Line :

Unit - I	बुद्ध मूर्तीची उत्पत्ती आणि विकास	8 Periods
Unit - II	Buddhist School of Art - गांधार, पथूर, सारनाथ, नालन्दा	20 Periods
Unit - III	पाच छात्री बुद्ध; बोधिसत्त्वाचे प्रकार (अवलोकितेश्वर पद्मपाणि, वज्रपाणि, मंजुश्री, गैत्रस, स्थिरचक्र)	10 Periods
Unit - IV	Ladies figer in Ellora, Ajanta Caves तारा, जामुनी, भुवुटी, वसुंधरा, वुंडा, हारिती	12 Periods
Unit - V	Gentes Figer in Ellora, Aurangabad Ajanta, जम्बाल, गंधर्व, विद्याधर, नाग, यक्ष.	10 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. प्राचीन भारतीय मूर्तिविज्ञान - डॉ.वासुदेव उपाध्याय, प्रकाशक - चौखम्बा विद्याभवन, चौक, वाराणसी.
2. कल के प्राण बुद्ध (हिन्दी)- जगदीश चन्द्र
3. प्राचीन भारतीय कला (मराठी)- म.श्री. माटे, प्रकाशक- कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन विजयानगर, पुणे-30.
4. The Iconography of the Buddhist Sculptures Cave to Ellora -Ramesh Shankar Gupta.

PAL 425 / Buddhism And Environment - II

Marks - 4

Credit - 0

Duration : 3 hr

Course Out Line :

Unit - I	Geographical Environment भूमंडल, वनस्पति, फूलफळवाले वृक्ष, जीवजंतू, पक्षी, नगर, निगम आणि गांव	12 Periods
Unit - II	Social Environment सामाजिक संरचना, पर्यावरण विरोधी सामाजिक कार्य, सामाजिक सहिष्णुतेची स्थापना	10 Periods
Unit - III	Economic Environment कृषीकर्म, कृषी कार्यांचे साधन	08 Periods
Unit - IV	Art, Architecture and Environment महत्त्व आणि प्राचनिता, वास्तुसामग्री, भवन निर्माण वेळी पर्यावरण विचार, बौद्ध स्थापत्याचे प्रकार, ललितकला, संगति, वाद्य, नृत्य	15 Periods
Unit - V	Medicine and Opration औषधीची आवश्यकता, औषधीचे क्षेत्र, सत्य चिकित्सा, औषधी प्रकार. पथ्य, वैद्य जीवककौमारभृत्य -जीवन परिचय	15 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. बौद्ध पर्यावरण एवं सामाजिक जीवन- डॉ. राहुल राज, प्रकाशक - सम्यक प्रकाशन, 32/3 क्लब रोड, पश्चिमपुरी, नई दिल्ली-63.
2. विनयपिटक (पालि)- संपा. भिक्षु जगदीश काश्यप
3. विनयपिटक (हिन्दी) - राहुल संकृत्यायन

PAL 426 / The Supreme Goddess Tara

Marks - 6

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	Origin and Antiquity of Tara	8 Periods
Unit - II	Ordinary Tara, Green Tara, White Tara	10 Periods
Unit - III	Extra ordinary Tara- Green Tara, White Tara, Yellow Tara, Blue Tara, Red Tara.	10 Periods
Unit - IV	Popularity of Tara Goddess : i. Tara Icons in Ellora Aurangabad Caves ii. Tara Image from Nalanda iii. Tara in Uttar Pradesh iv. Goddess Tara in Orissa v. Tara in Bengal vi. Image of Ugra Tara vii. Khadirvani Tara viii. Tara icons from Madhya Pradesh	32 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. Tara (The Supreme Goddess) - by Prof. Pushpendra Kumar, Publisher- Bhartiya Vidhya Prakashan, Post box 1108, Kachauri Galli Varanasi- 221001.
2. Ancient India Iconography - Dr. Vasudeo Upadhyaya.
3. Indian Buddhist Iconography- Benoyatosh Bhatta Charya.

Syllabus
M.A.-IInd Year - Pali & Buddhism
(w.e.f. June 2013)
Semester -III

	Ref. No.	Subject titled	Credits	Work load/ week hours
Core Course	PAL 501	Milind Panho	4	5
	PAL 502	Vinaya Pitaka ॐMahavagga	4	5
	PAL 503	Samyutta Nikaya	4	5
OR	PAL 504	Computer Science	4	5
Elective Course वैकल्पिक (any one)	PAL 521	Elements of Buddhist Philosophy	4	5
	PAL 522	Buddhist Psychology	4	5
	PAL 523	Contribution to Buddhism	4	5
		Total	Credit 16	20 periods
Service Course For other School	PAL 541	Buddhist Iconography	4	5

M.A. IInd year- Pali & Buddhism
(w.e.f.) June 2012
Semester - III
PAL 501/ Milind Panho

Marks - 5
Credit - 0
Duration : 3 hr

Course Out Line :

Unit - I	मिलिन्दा पञ्चो (पालि)-लक्ष्मण पञ्चो-महावग्ग	30 Periods
Unit - II	मिलिन्द पन्हो ग्रंथाचो येशिष्टचे, सेली. भाषा	5 Periods
Unit - III	लक्ष्मण पन्होतील तत्त्वज्ञान- अनात्मवाद, पुनर्जन्म	5 Periods
Unit - IV	मिलिन्द पन्हो ग्रंथाचे ऐतिहासिक, साहित्यिक, राजनैतिक, सामाजिक, आर्थिक, धार्मिक, तात्वीक विचार	10 Periods
Unit - V	मिलिन्द पञ्चो ग्रंथामध्ये वर्णित प्रमुख स्थळ	10 Periods
Total		60

Reference Books :

1. मिलिन्दा पञ्चो (पालि)-संपा. स्वामी, इरिक्कदासशास्त्री, प्रकाशक- बोद्ध भारती, पोस्ट बॉक्स 49, वाराणसी-1
2. मिलिन्द पन्ह (पालि)- डॉ.विमलकिर्ती
3. मिलिन्द पन्ह- एक अध्ययन - रेणु शुक्ला, प्रकाशक- अनामिका पब्लिशर्स एण्ड डिस्ट्रीब्यूटर्स, 4697/3, 21-ए अंसारी रोड दरियागंज, नई दिल्ली-110002.
4. मिलिन्द प्रश्न (मराठी) - म.फ.गजरे
5. मिलिन्द प्रश्न- अनु.सदानंद महास्थवीर

PAL 502/ Vinaya Pitaka- Manavagga

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	विनयपिटक पालि (महावग्ग) - चीवरकखन्धको	50 Periods
Unit - II	विनयपिटक, महावग्ग - ग्रंथपरिचय महत्त्व	10 Periods
Total		60 Periods

Text Books :

1. विनय पिटको (पालि)- महावग्गो-प्रधान गंगेशधरको भिक्खू जगदीश काश्यप, प्रकाशक- विद्यया गजकिरणेन पालि पत्राभ्यन्, गणेश्वर पत्राभिन, नवनालन्दा, महाविहार, नालन्दा बिहार.

Reference Books :

1. विनयपिटक (हिन्दी) - राहुल सांकृत्यायन
2. विनयपिटक (मराठी) - भन्ते तिरस्वस, प्रकाशक- सुगत प्रकाशन, 780 देशालीनगर, नागपूर 440017

PAL 503 / Samyutta Nikaya

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit-I	संयुक्तनिकाय - भिक्खूसंयुवत्त, कोलियसुत्त, उपतिस्स सुत्त, घटसुत्त, नवसुत्त, सुजालसुत्त	30 Periods
Unit -II	लकुण्डकसुत्त, भिद्ययसुत्त, विसाखसुत्त, ननुसुत्त, तिस्ससुत्त, थेरनामक सुत्त	30 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. संयुक्तनिकाय पालि-संपा. भिक्खू जगदीश काश्यप, प्रकाशक- नवनालन्दा महाविहार नालन्दा (बिहार)
2. संयुक्तनिकाय (मराठी) भाग-2, एस.एस.भोर/ प्रा.डॉ.भाऊ कुन्हाडे, प्रकाशक-आनन्द प्रकाशन, जयसिंगपुरा, औरंगाबाद.
3. संयुक्तनिकाय (हिन्दी) - भन्ते धर्मरक्षित/ भिक्खुकाश्यप

OR
PAL 504/ Computer Science

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit-I	What is computer?, Window 95	15 Periods
Unit -II	Microsoft Officer: Paint, wordpad, MS- Word, Access, Excel, Power Point.	15 Periods
Unit-III	Internet : Open website. Search process	15 Periods
Unit-IV	Desktop : Icon's. Copy, pest in drive files, made the folder, file, directory	15 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. Notes for Computer Course- Phadke /Moghe, Vol. IV,
2. MS-Office- Suyash Computer, Pune.

Elective Course (वैकल्पिक) (Any One)
PAL 521 / Elements of Buddhist Philosophy

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line : Elements of Buddhist Philosophy based in Pali

Unit - I	Chattari Ariya Sachhnani, Ariyo Attangico maggo, paticcha Samuppado	10 Period
Unit - II	Sil, Samadhi, Pradnya	10 Period
Unit - III	Tilakkhan : Anytya, Anatma, Dukkha, Four Bhumi	10 Period
Unit - IV	Concept : Trisarana	10 Period
Unit- V	Panchsila, Dasasila, Trikaya (Rupakay, Dhamma kay, Sambhogkay.	10 Period
Unit- VI	Brahma Vinara, Parmita.	10 Period
Total		60 Period

Reference Books :

1. बौद्ध दर्शन - आचार्य बलदेव उपाध्याय
2. बौद्ध धर्म दर्शन- आचार्य नरेन्द्र देव, प्रकाशक- मोतीलाल बनारसीदास अशोक राजपथ, पटना.
3. भगवान बुद्धाचा मध्यमार्ग - भा.शं.मोरे, प्रकाशक- राष्ट्रिय अकादमी प्लॉट नं.28, सहकार नगर नं.2, पुणे-9
4. बौद्ध दर्शन- यदुल सांकृत्यायन
5. बौद्ध दर्शन तथा भारतीय दर्शन -डॉ. भरतसिंह उपाध्याय

PAL 522 / Buddhist Psychology

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	अभिधम्मात प्रगट होणारे मानसशास्त्रीय दर्शन 1. अभिधम्माची संकल्पना 2. मन आणि शरीराचे संबंध 3. अभिधम्मात प्रगट होणारे मानसशास्त्रीय दर्शन 4. बुद्धाचा मन विषयक दृष्टीकोन 5. मध्यम मार्गाने प्रवास करणारा मनुष्य बंधनातून मुक्त होतो.	20 Period
Unit - II	चिन्ताचे स्वरूप आणि प्रकार	10 Period
Unit - III	चेतसिकाचे स्वरूप आणि प्रकार	10 Period
Unit - IV	कर्मचे प्रकार (अकुशल कर्म, कामावचा कुशलकर्म, रुपावचर कुशलकर्म, अरुपावचर कर्म)	8 Period
Unit - V	सम्यक साधना, आत्मनिरीक्षण, अधिष्ठान, आर्यमौन	12 Period
Total		60 Period

Reference Books :

1. बौद्ध मनोविज्ञान- डॉ.भागचंद्र जैन भास्कर, प्रकाशक- अन्वति विद्यापीठ, न्यू एक्सटेंशन, एरिया सदर नागपूर.
2. ज्ञाने अंतर्कोष-आचार्य सत्यनारायण गोवंका, प्रकाशक- विषयना विशोधन विन्यास धर्मगिरी, इगतपुरी
3. बुद्ध मानसदर्शन -डॉ.मनिष आनंद, धम्मदूत प्रकाशन, औरंगाबाद.
4. The Manuals of Buddhism - by Mahathero ladi Sayadav
5. Philosophy and Psychology in the Abhidhamma by Herbert V. Guenther, Publication Motilal Banarashidas, Chowk, Varanashi

PAL 523/ Contribution to Buddhism

Marks - 80

Credit - 4

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	Some Eminent Buddhist Scholars : 1. Prof. R.W. Rhys Davids, 2. Max Wallester, 3. Sherbatski, 4. Max Muller. 5. Chandramani mahathero, 6. Narendra deo, 7. Bhikku Dhamma Raksita	15 Period
Unit - II	Buddhist Societies : 1. The Mahabodhi society in India (Calcutta) 2. Bhartiya Boudh maha Sabha (Mumbai) 3. Pali Text Society (London) 4. Trailokya Bouddha Mahasangha Sahayakgana. 5. People Education Society's Buddhist Centre Aurangabad.	15 Period
Unit - III	Revival of Buddhism : 1. Dr. B.R. Ambedkar 2. Rahul Sankrityayan 3. Dhammanand Koushambi	15 Period
Unit - IV	Buddhist Research Institute : 1. Vipassana Research Institutés (Igatpuri) 2. Central Institute of Higher Tibetan Studies- (Sarnath) 3. Nav Nalanda Mahavihar (Nalanda) 4. Centre for Mahayana Buddhist Studies (Nagarjun University)	15 Period
Total		60 Periods

Reference Books :

1. 2500 year of Buddhism - P.V. Bapat

2. The Pioneers of Buddhist Revival In India-D.C. Ahir, Published by- Shri Satguru Publications, Indian No.15, Shaktinagar, Delhi-110007.

3. बौद्धन्याय- रामकुमार राय, चौखम्बा प्रकाशन, वाराणसी-1

Books Centre

**Service Course for Other School
PAL 541 / Buddhist Iconography**

Marks - 80

Credit - 0

Duration : 3 hrs

Course Out Line : Origine and Development of lord Buddha

Unit - I	बुद्ध मूर्तीची उत्पत्ती आणि विकास- विविध मूर्तेतील बुद्धमूर्ती
Unit - II	Buddhist art school : गांधार, मथुरा, सारनाथ, नालन्दा
Unit - III	पाच ध्यानी बुद्ध, बोधिसत्त्वाचे विविधप्रकार (पद्मपाणी, वज्रपाणी, मंजुश्री, मैत्रेय, स्थिरचक्र).
Unit - IV	Ladies figure in Ellora Ajanta Caves: तारा, जांग्ली, हरिती, भृकुटी, वसुंधरा चुंडा
Unit - V	Gents figure in Ellora, Aurangabad Ajanta & Pitalkhora: जम्बाल, गंधर्व, यक्ष, नाग, विद्याधर,

Reference Books :

1. प्राचीन भारतीय मूर्तिविज्ञान - डॉ. आसुदेव उपाध्याय, प्रकाशक- चौखम्बा विद्याभवन, चौक वाराणसी.

2. कला के प्राणबुद्ध (हिन्दी) जगदीश चंद्र

3. प्राचीन भारतीय कला (मराठी) म.श्री.माटे. कॉन्टिनेन्टल प्रकाशन, विजयानगर, पुणे-30.

4. The Iconography of the Buddhist Sculpture Caves of Ellora -Rameesh Shankar Gupte

Syllabus
M.A.-IInd Year - Pali & Buddhism
(w.e.f. June 2012)
Semester - IV

	Ref. No.	Subject Titled	Credits	Work load/ Week hours
Core Course	PAL 505	Vinay Pitaka- Chulla Vagga	4	5
	PAL 506	Abhidhamma Pitaka	4	5
	PAL 507	Anguttara Nikaya	4	5
	PAL 508	Saḍdhamma Sanglho	4	5
Elective Course (Any one)	PAL 524	Buddhist Education system	4	5
	PAL 525	Buddhism culture	4	5
	PAL 526	Spread of Buddhism in India	4	5
		Total	Credit 16	20 periods
Service course for other School	PAL 542	A History of Pali Literature	4	5
		Total	Credits 4	5 Periods

Syllabus
M.A. IInd year- Pali & Buddhism
(w.e.f.) June 2012
Semester - IV
PAL 505/ Vinay Pitaka Chullavagga

Credit -
Marks :
Duration : 3

Course Out Line :

Unit - I	विनयपीठक - चुल्लवग्गो (पालि)- I	50 Periods
Unit - II	पञ्चसतिकखन्धके विनयपीठकाचे महत्त्व, चुल्लवग्गाचे महत्त्व	10 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

1. Vinaypitaka- Chullavagga-editor Bhikkha, J. Kashyap, Published by-Pali Publication Board, Bihar Government (Bihar)
2. विनयपीठक हिन्दी- राहुल सांकृत्यायन, प्रकाशक - कार्पोरेट बोर्डी ऑफ द बुद्धा एज्युकेशनल फाऊंडेशन, 11-फ, 55 हांग चौक, साउथ रोड सेक्टर 1 तैयपी तंघान

PAL 506/ Abhidhamma Pitaka

Marks -
Credit -
Duration : 3 h

Course Out Line : धम्मसङ्गणि (पालि) चिसुत्पादकाण्ड

Unit - I	कुशलधम्म	20 Periods
Unit - II	अकुशलधम्म	20 Periods
Unit - III	अव्याकता धम्मा	20 Periods
	Total	60 Periods

Reference Books :

1. अभिधम्मपीठके - धम्मसंगणि पालि : संपा. जगदीश काश्यप
2. अभिधम्मपीठक (मराठी)-अनु. भदन्त तिस्सवंस, प्रकाशक- सुगम प्रकाशन, 780, देशालीनगर, नागपूर-440017

PAL 507/ Anguttar Nikaya

Marks - 8
Credit - 0
Duration : 3 hrs

Course Out Line : अंगुत्तरनिकायो पालि

छक्क निपातो : धम्मिक सुत्त

Reference Books :

1. अंगुत्तर निकायो- भन्ते जगदीश काश्यप, प्रकाशक- नवनालन्दा महाविहार नालन्दा
2. अंगुत्तरनिकाय (मराठी) भाग-4 अनु.भा.शं.मोरे, प्रकाशक-4 राहुल अपार्टमेंट प्लॉट नं.28, सहकारनगर, नं.2, पुणे-411009.
3. अंगुत्तर निकाय (हिन्दी) अनु.भदन्त आनन्द कौसल्यायन

OR

PAL 508/ सद्धम्म सङ्ग्रहो

Marks -

Credit -

Duration : 3

Course Out Line : सद्धम्मसङ्ग्रहो पालि

Unit - I	पठमसंगीति वण्णना
Unit - II	दुतिय संगीति वण्णना
Unit - III	ततिय संगीति वण्णना
Unit - IV	चतिय पव्वताविहार पिटग्गहण वण्णना

Reference Books :

1. सद्धम्मसङ्ग्रहो -सिद्धार्थ, प्रकाशक - मोतीलाल बनारसीदास चोक, वाराणसी.

Elective Course (Any One)

PAL 524/ Buddhist Education System

Marks -

Credit -

Duration : 3 h

Course Out Line :

Unit - I	शिक्षणार्थी मूलभूत गुण, शिक्षणाचा उद्देश,	10 Periods
Unit - II	शिक्षकाचे आदर्शजीवन, भिक्षुसंघाची स्थापना	10 Periods
Unit - III	भ.बुद्ध एक आदर्श शिक्षक,	10 Periods
Unit - IV	शिक्षण केंद्र- जेतवन, घोषितान, अशोकान, वेळूवन, जीवन आग्रवन, आप्रपाली आग्रवन, नालन्दा, विक्रमशिला, तक्षशिला, वल्ताभि	20 Periods
Unit - V	शिक्षणाचा कालावधी , परीक्षा, पदवी,	10 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. बौद्धकालिन शिक्षा पद्धती : डॉ.अर्जिलकुमार सिंह, प्रकाशक- कला प्रकाशन, बी 33/33, ए.1 न्यु साकेत कॉलोनी, बी.एच.यू. वाराणसी
2. भारतीय संस्कृतीला बौद्ध धर्माचे योगदान : डॉ.भाग्यचन्द्र भारकर, प्रकाशक: कुलसचिव, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नगपूर विद्यापीठ, नगपूर
3. बौद्ध साहित्य में समाज-शशिकान्त सिंह, प्रकाशक- कला प्रकाशन बी 33/33 ए-1 न्यु साकेत कॉलोनी, बी.एच.यू. वाराणसी.

PAL 525/ Buddhist Culture

Marks - 8

Credit - 1

Duration : 3 hr

Course Out Line :

Unit - I	Buddhist Art Stage of Art, School of Art- Gandhar, Mathura, Sarnath and Nalanda	15 Periods
Unit - II	Painting : Origin of painting, Shaily of Painting, Technic of Ajanta wall poster, Impression of Buddhist Art on foreign Culture	10 Periods
Unit - III	Sculpture (Shilpakala) : Concept of Sculpture History of Sculpture in Middle period i.e. Sanchi Sarnath, Dhooli, Pitalkhora	20 Periods
Unit - IV	Architecture : 1. Chaity : Origin and development Information of Ajanta, Ellora, Aurangabad, Pitalkhora Caves, 2. Vihara- Education System in the Ancient vihara, concept of the one village one vihara, Need of vihara in present periods, Financial Management of vihara, 3. Stupa Importance of Stupa origion and development of stupa, stupa of Sanchi, Bhar hut, Amravati, Nagarjun Konda,	25 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. Kala-ke-pran Buddha- Jagdish Chandra, Publisher - Madhya Pradesh Sahitya Parishad Nagpur.
2. Prachin - Bhartiya Kala (Marathi)- Madhulkar Shripad Mate, Publisher - Continental Prakashan, Vijaynagar Colon Poona-30
3. भारतीय संस्कृतीला बौद्ध धर्माने योगदान - डॉ. भागचन्द्र भास्कर, प्रकाशक - कुलसचिव, राष्ट्रसंत तुकडोजी महाराज नागपूर विद्यापीठ, नागपूर.

PAL 526/ Spread of Buddhism in India (Selected States)

Marks - 8

Credit - C

Duration : 3 hr

Course Out Line :

काश्मिर, बुंदेलखंड, गुजरात, हरियाणा, सिक्किम, मध्यप्रदेश

Unit - I	काश्मिर - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, काश्मिरमधील बौद्ध धम्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प, बौद्ध ब्राह्मण्य, बौद्ध भिक्षु	10 Periods
Unit - II	बुंदेलखंड - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्धधम्माची स्थिती, बौद्ध केंद्र, बुद्धविहार आणि भिक्षु	10 Periods
Unit - III	हरियाणा - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्धधम्माची स्थिती, बौद्ध केंद्र, बुद्धविहार आणि मूर्तीशिल्प, स्तूप, विहार	10 Periods
Unit - IV	गुजरात - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धम्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प, लेणी.	10 Periods
Unit - V	मध्यप्रदेश - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धम्माची स्थिती, बौद्ध स्तूप- सांची, सतधारा, सोनाली, वनप्र.	10 Periods
Unit - VI	सिक्किम - ऐतिहासिक पार्श्वभूमी, बौद्ध धम्माची स्थिती, बुद्धविहार, स्तूप, चैत्य, मूर्तीशिल्प	10 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. बुद्धभूमी हरियाणा- डॉ. लालसिंह, सम्यक प्रकाशन- 32/3 बलव रोड पश्चिमपुरी, नई दिल्ली-63
2. बुंदेलखंड में बौद्ध धर्म - डॉ. अनेलाल, सम्यक प्रकाशन-32/3 बलव रोड पश्चिमपुरी, नई दिल्ली -63
3. काश्मिरमधील बुद्ध धम्माचा इतिहास-विजय गायकवाड, प्रकाशक- विजय गायकवाड, नागसेन कॉलेजी, प्लॉट नं.175, शांती नगर उल्हासमोर-3.
4. गुजरात मधील बौद्ध धम्माचा इतिहास- मा.शां. गोरे, प्रकाशक - कोशल्या प्रकाशन, हडको, औरंगाबाद
5. सिक्किम संस्कृती और जनजीवन - कृपालसिंह, प्रकाशक- प्रकाशनविभाग, सूचना और प्रसारण मंत्रालय, भारत सरकार, पटियाला हाऊस नई दिल्ली-110001.

Service Course for Other School**PAL 542 / A History of Pali Literature**

Marks - 80

Credit - 07

Duration : 3 hrs

Course Out Line :

Unit - I	पालि भाषेचा उगम व स्थान, पालि भाषेचा विकास	5 Periods
Unit - II	तीन धम्म संगितीचा इतिहास	5 Periods
Unit - III	पालि त्रिपिटक साहित्य व त्याचे सामाजिक, ऐतिहासिक, तात्विक, सांस्कृतिक महत्त्व 1. सुत्तपिटक- दीर्घनिकाय, मज्झिमनिकाय, संयुक्तनिकाय, अंगुत्तरनिकाय, खुद्दक निकाय 2. विनयपिटक-महावग्ग, चुल्लवग्ग, पाराजिक पंचितय परिवार 3. अभिधम्म पिटक- धम्मसंगणी विभाग धातुकथा कथावरतु पुग्गल्पज्जती यमक पञ्चन	25 Periods
Unit - IV	अट्टकथाकार - बुद्धदत्त, बुद्धघोष, धम्मपाल यांचे जीवनचरित्र	20 Periods
Unit - V	पालि वंशसाहित्य-दीपवंश महावंश	5 Periods
Total		60 Periods

Reference Books :

1. A History of Pali literature -Wilhelm Geigar, Publisher-Kegan Paul Trench Trubner Co.Ltd. 38 Great Russell Street, London WC1
2. पालि साहित्य का इतिहास - डॉ. भरतसिंह उपध्याय
3. पालि साहित्याचा इतिहास- डॉ. जी. व्ही तगारे

